

Sygn. akt IV U 935/19

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2020 r. w Zielonej Górze

odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29.03.2019 r. znak (...)

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową

- 1. uchyla zaskarżoną decyzję;***
- 2. przekazuje sprawę do rozpoznania pozwanemu organowi rentowemu;***
- 3. umarza postępowanie.***

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 935/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.03.2019 r., znak: (...), pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy A. G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 05.03.2019 r. stwierdziła, iż wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca A. G. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą zawodową.

W uzasadnieniu odwołujący wniósł zastrzeżenia do orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS podnosząc, że nie uwzględniła ona wyników badania EMG z dnia 08.11.2018 r., które dołączył do wniosku rentowego. Wnioskodawca podał, że z ww. badaniem zgłosił się do neurologa, który na jego podstawie wydał mu skierowanie do szpitala na operację prawej ręki i skierowanie na rehabilitację.

Odwołujący wskazał, że po wydaniu uprzedniego orzeczenia przez Komisję Lekarską ZUS postanowił zatrudnić się w zawodzie elektromonter instalacji elektrycznych, jednak nie uzyskał zgody na pracę od lekarza medycyny pracy. Wobec tego wniósł odwołanie do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy, który również nie wydał takiej zgody.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca A. G., urodzony (...), z zawodu posadzkarz, pracował jako elektromonter, elektryk, uprawniony był do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 02.06.2014 r. do 28.03.2015 r.

W dniu 28.04.2016 r. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Decyzją z dnia 18.07.2016 r., znak: (...), pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy A. G. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 07.07.2016 r. stwierdziła, iż wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

Na skutek odwołania od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 06.07.2017 r., sygn. akt IV U 2383/16 oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze wniósł A. G., która została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19.02.2019 r. (sygn. III AUa 857/17).

okoliczności ustalone na podstawie akt organu rentowego

W dniu 03.12.2018 r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa.

Wobec zgłoszonego wniosku przeprowadzone zostały badania, w wyniku których Lekarz Orzecznik O/ZUS orzeczeniem z dnia 12.02.2019 r. stwierdził, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

W związku z wniesionym sprzeciwem od powyższego orzeczenia sprawę przekazano do rozpoznania Komisji Lekarskiej, która dokonując oceny stanu zdrowia wnioskodawcy, orzeczeniem z dnia 05.03.2019 r. podtrzymała stanowisko Lekarza Orzecznika ZUS, stwierdzając, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

Powyższe skutkowało wydaniem przez ZUS zaskarżonej decyzji odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

okoliczności bezsporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego

Decyzją z dnia 05.04.2016 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w N. stwierdził u wnioskodawcy chorobę zawodową – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: obustronny zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

dowód: decyzja nr (...) z dnia 05.04.2016 r., w aktach rentowych, znak: (...)

Wnioskodawca posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z przyczyn o symbolu 10-N 05-R. Niepełnosprawność istnieje od 12.02.2015 r. Orzeczenie wydano do 21.08.2021 r. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 06.08.2019 r.

dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 21.08.2019 r., k. 52-52v akt sąd.

U wnioskodawcy rozpoznano:

- stan po leczeniu operacyjnym zespołu cieśni obu nadgarstków 2014 r.,
- stan po usunięciu tłuszczaka przedramienia prawego w 2014 r.,

- zespół bólowy kręgosłupa bez istotnego upośledzenia funkcji,
- zmiany dyskopatyczne odcinka szyjnego kręgosłupa,
- niedoczynność tarczycy.

dowód: opinia biegłych sądowych lekarzy neurologa i ortopedy, k. 20-20v akt sąd.,

- opinia biegłego sądowego lekarza medycyny pracy, k. 60-62 akt sąd.

U wnioskodawcy stwierdzono zaburzenia czucia i dyskretne osłabienie dłoni prawej, które powoduje niewielkie ograniczenie funkcji tej dłoni. W związku z tym nie można uznać, że wnioskodawca stracił w znacznym stopniu zdolność do pracy. Stan funkcjonalny wnioskodawcy jest dobry. Ucisk na nerw pośrodkowy po operacji nie istnieje, ponieważ nie ma więzadła, które to powodowało.

Operacja odbarczania nerwów pośrodkowych obu nadgarstków jest leczeniem skutecznym i powoduje odzyskanie zdolności do pracy.

dowód: opinia biegłych sądowych lekarzy neurologa i ortopedy, k. 20-20v akt sąd. wraz z opinią uzupełniającą, k. 41-41v akt sąd.

Postawione przed kilkoma laty rozpoznanie zespołu cieśni w obrębie obu dłoni i przebyte z tego powodu leczenie operacyjne nie skutkuje upośledzeniem funkcji w ich zakresie. Pomimo podawanych w wywiadzie zaburzeń czucia oraz potwierdzenie tego objawu w badaniach neurologicznych, powyższe nie skutkuje istotnym upośledzeniem funkcji obu dłoni. Dłonie są sprawne, chwyt szczypcowy zachowany w zakresie palców I do III obu dłoni, w zakresie pozostałych palców I-IV i I-V jest niepełny, co nie upośledza znacząco możliwości wykonywania czynności zawodowych przez obie dłonie.

Stawy obu dłoni są niezmienione. W badaniu nie stwierdzono zaników mięśniowych, skóra obu dłoni jest prawidłowo zabarwiona i ucieplona. Siła mięśniowa obu dłoni jest zachowana i wydaje się równa. Nie stwierdzono ostrych objawów korzeniowych, istotnych objawów ubytkowych. Stawy obwodowe kończyn górnych i dolnych są niezmienione, brak cech zapalnych.

U wnioskodawcy również nie stwierdzono upośledzenia funkcji układu oddechowego i układu krążenia, cech niewydolności w ich zakresie. Ciśnienie spoczynkowe jest prawidłowe. Nie stwierdzono obrzęków obwodowych.

Odwołujący jest zdolny do pracy na poziomie posiadanych kwalifikacji oraz w wyuczonym i wykonywanym zawodzie. Wymaga jedynie ograniczenia w wykonywaniu ruchów precyzyjnych.

dowód: opinia biegłego sądowego lekarza medycyny pracy, k. 60-62 akt sąd.

W dniu 27.02.2020 r. wnioskodawca przedłożył dokumentację medyczną w postaci karty informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 14.01.2020 r., z której wynika, że A. G. został przyjęty na Oddział Urazowo-Ortopedyczny w N. w celu leczenia operacyjnego nawrotowego zespołu cieśni kanału nadgarstka prawego.

Następnie na rozprawie w dniu 25.06.2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy przedłożył kartę informacyjną leczenia szpitalnego A. G. z dnia 23.06.2020 r., w której rozpoznanie i epikryza były tożsame z kartą szpitalną z dnia 14.01.2020 r., z tą różnicą, że dotyczyło nadgarstka ręki lewej.

dowód: karta informacyjna z leczenia szpitalnego z dnia 14.01.2020 r., k. 78 akt sąd.,

- karta informacyjna z leczenia szpitalnego z dnia 23.06.2020 r., k. 97-97v akt sąd.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy na dzień złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty wnioskodawca A. G. był co najmniej częściowo niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową, a jeżeli tak – to na jaki okres.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1376 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek choroby zawodowej. Przepis art. 4 tej ustawy stanowi, że za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w art. 235¹ Kodeksu pracy, a więc chorobę wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych narażeniem zawodowym.

W przypadku ustalania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz jej związek z chorobą zawodową ustala lekarz orzecznik lub komisja lekarska (art. 16 ww. ustawy).

Zgodnie zaś z art. 58 tej ustawy, w zakresie nieuregulowanym ustawą, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepisy ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 539 ze zm.) wskazują, że osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ustawy).

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ustawy).

Celem ustalenia czy wnioskodawca jest co najmniej częściowo niezdolny do pracy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalisty ortopedy, neurologa i medycyny pracy.

Jak to wskazano wyżej początkowo jedyną sporną okolicznością w sprawie było ustalenie, czy odwołujący jest co najmniej częściowo niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

Jednakże należało również ocenić, czy w sprawie wystąpiły nowe okoliczności, które uzasadniałyby stosowanie art.477¹⁴§ 4 k.p.c., który to przepis reguluje kwestię wpływu nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy, które powstały w okresie wymaganym do nabycia uprawnień rentowych w trakcie sądowego postępowania odwoławczego od negatywnej decyzji rentowej.

Zdaniem Sądu przepis ten znajduje w sprawie zastosowanie.

Zgodnie z treścią art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu

złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyła decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie.

Zdaniem Sądu w sprawie pojawiły się nowe okoliczności medyczne dotyczące stanu zdrowia wnioskodawcy, które powstały po dniu złożenia odwołania, nieznanie komisji lekarskiej ZUS (ani biegłym w czasie badania wnioskodawcy w dniu 28.05.2019 r. i 16.11.2019 r.).

Należy do nich przebycie przez wnioskodawcę zabiegów operacyjnych oraz w związku z tym pobyt w szpitalu w okresie od 13.01.2020 r. do 14.01.2020 r. i od 22.06.2020 r. do 23.06.2020 r. na oddziale urazowo-ortopedycznym w N. z rozpoznaniem choroby nawrotowego zespołu cieśni nadgarstka prawego i lewego. Dokumentację lekarską z tym związaną pełnomocnik wnioskodawcy przedstawił w toku postępowania sądowego. Nowe okoliczności medyczne, mogące mieć znaczenie przy ocenie zdolności do pracy ubezpieczonego ujawniły się zatem dopiero na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym.

W ocenie Sądu okoliczności te mogą mieć istotny wpływ na ocenę zdolności do pracy wnioskodawcy, od wystąpienia pierwszych poważnych objawów nawrotu choroby zawodowej, co miało miejsce już po ocenie stanu zdrowia odwołującego przez pozwanego i po złożeniu przez niego odwołania od decyzji pozwanego. Potwierdzeniem tego jest dokumentacja przedłożona przez wnioskodawcę na etapie postępowania sądowego.

Powyższe oznacza, że w toku postępowania przed Sądem Okręgowym doszło do istotnej zmiany w stanie zdrowia ubezpieczonego, powodującej, że należy poddać weryfikacji dotychczasowe ustalenia co do istnienia u niego niezdolności do pracy.

"Nowe okoliczności" to schorzenia istniejące przed wydaniem decyzji, lecz wykazane przez ubezpieczonego dopiero po wniesieniu odwołania do sądu albo ujawnione na podstawie badań lekarskich w trakcie postępowania sądowego i których nie oceniał ani lekarz orzecznik, ani komisja lekarska organu rentowego. Tak też było w rozpoznawanej sprawie. W sytuacji gdy tak rozumiane "nowości" ujawnione w odwołaniu dotyczą stanu zdrowia ubezpieczonego istniejącego przed wydaniem decyzji, organ rentowy musi ją uchylić, przeprowadzić ponowną procedurę orzeczniczą i wydać nową decyzję. Jeśli ujawnienie tych okoliczności nastąpi na etapie sądowego postępowania odwoławczego, obowiązek ten przechodzi na sąd I instancji (postanowienie SA w Szczecinie z dnia 22.08.2012 r., III AUz 80/12, por. też postanowienie SA w Szczecinie z dnia 01.07.2013 r. III AUz 207/13).

Zatem fakt zabiegów operacyjnych wnioskodawcy z powodu nawrotowego zespołu cieśni nadgarstka prawego i lewego, skutkujący konsekwencjami w stanie zdrowia ubezpieczonego należy potraktować jako nową okoliczność dotyczącą stanu zdrowia odwołującego, zaistniałą po wniesieniu odwołania, w rozumieniu 477¹⁴§ 4 k.p.c.

Jak wskazano powyżej Sąd w tej sytuacji nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności. Zobowiązany jest, w oparciu o cytowany wyżej przepis, do uchylenia zaskarżonej decyzji, przekazania sprawy do rozpoznania organowi rentowemu i umorzenia postępowania.

Sąd podziela także stanowisko Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wyrażone w postanowieniu z dnia 19.03.2014 r. (III AUz 24/14), iż treść art. 477¹⁴§ 4 k.p.c. jest jednoznaczna i wynika z niej, że wyłączona jest możliwość orzekania sądu co do istoty świadczenia rentowego w każdym przypadku stwierdzenia, że po dniu złożenia odwołania od decyzji odmawiającej renty pojawiły się nowe okoliczności dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy. Przepisy procedury cywilnej więc nie tylko że nie dają podstaw do oddalenia w takim przypadku odwołania ubezpieczonego, ale wręcz zakazują merytorycznego rozstrzygnięcia o roszczeniu (por. też postanowienie SA w Szczecinie z 13.06.2014 r. sygn. III AUz 63/14, postanowienie SO w Piotrkowie Trybunalskim z 02.10.2013 r. sygn. V U 433/13).

Ujawnienie się w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy, które nie istniały przed zaskarżeniem odmownej decyzji rentowej, zobowiązuje sąd do uchylenia tej decyzji, przekazania sprawy do rozpoznania organowi rentowemu i umorzenia postępowania sądowego. Mające walor nowości okoliczności dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy, które powstały po dniu złożenia

odwołania od negatywnej decyzji organu rentowego i nadal utrzymują się w okresie wymaganym do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, nie mogą być samodzielnie ocenione przez sąd z zastosowaniem dyspozycji art. 316 § 1 k.p.c. przede wszystkim ze względu na kodeksowy zakaz orzekania co do istoty sprawy zawarty w art. 477¹⁴ § 4 k.p.c., który w takich przypadkach bezwzględnie zobowiązuje sąd do uchylenia zaskarżonej decyzji, przekazania sprawy ze względu na ujawnione nowości do rozpoznania organowi rentowemu i umorzenia postępowania sądowego (postanowienie SN z dnia 20.05.2013 r., sygn. I UK 616/12).

Inaczej mówiąc, z powołanego przepisu jednoznacznie wynika, że w przypadku stwierdzenia przez sąd, iż w sprawie pojawiły się po dniu złożenia odwołania nowe okoliczności - a więc nowe fakty czy nowe dowody dotyczące stwierdzenia niezdolności do pracy, sąd obligatoryjnie wykonuje dyspozycję zawartą w przedmiotowym przepisie, albowiem nie może wyrokować na podstawie nowych okoliczności, ale nie może również wyrokować z pominięciem tych nowych okoliczności (por. też postanowienie SA w Szczecinie z 18.07.2013r. III AUz 381/13).

W dotychczasowym orzecznictwie przyjmuje się, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter kontrolny, służy badaniu prawidłowości decyzji organu rentowego i nie może polegać na zastępowaniu tego organu w wydawaniu decyzji ustalających świadczenie z ubezpieczeń społecznych. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 09.05.2007 r., I UZP 1/07). Z tego powodu sąd co do zasady nie może we własnym zakresie ustalać prawa do świadczenia, a ujawniona w trakcie postępowania sądowego zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego jako przesłanka niezdolności do pracy warunkująca prawo do renty, nie może prowadzić do uznania kontrolowanej decyzji za wadliwą i do jej zmiany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.09.2005 r., I UK 382/04).

Zmiana decyzji wskutek spełnienia warunków nabycia prawa do renty w czasie postępowania odwoławczego prowadziłaby do zmiany charakteru postępowania rentowego z administracyjno-sądowego na wyłącznie sądowy. Sąd pierwszej instancji może wprawdzie zmienić decyzję ZUS i orzec co do istoty sprawy, ale tylko w razie uwzględnienia odwołania, czyli stwierdzenia, że organ rentowy wydając decyzję uchybił prawu formalnemu lub materialnemu. I jedynie w takim zakresie przysługują mu kompetencje względem orzeczenia o świadczeniu przez organ rentowy. Na koniec przywołać można stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 20.11.2013 r. (II UK 333/13), iż regulacja z art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. wynika z tego, że "to przed organem rentowym koncentruje się badanie i ocena niezdolności do pracy, co nie zawsze zapewnia i gwarantuje aktualność tej oceny w przypadku późniejszych zmian i pogorszenia stanu zdrowia, nie tylko w ramach tych samych dolegliwości i schorzeń, lecz także również w razie stwierdzenia niezdolności do pracy z przyczyny niebranej pod uwagę na pierwotnym etapie decydowania o prawie do renty. Nowe okoliczności mogą nałożyć się na gorszy stan zdrowia i spowodować zwiększenie stopnia niezdolności do pracy. Przesłanka niezdolności do pracy, o ile nie była spełniona na etapie wydania decyzji, może wystąpić po jej wydaniu, jednak wówczas według regulacji przepisu, to organ rentowy powinien mieć pierwszeństwo i prowadzić ustalenia dotyczące niezdolności do pracy. Innymi słowy, w toku sprawy odwoławczej sytuacja może ulegać zmianie z powodu „nowych okoliczności” wynikłych po wydaniu decyzji".

Biorąc pod uwagę powyższe zważenia orzeczono jak w postanowieniu.